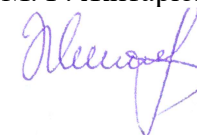

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра зарубіжної преси та інформації

Затверджено на засіданні кафедри зарубіжної преси та інформації
факультету журналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31.08.2020 р.)

В. о. завідувача кафедри –
доктор наук із соціальних комунікацій,
професор М. Г. Житарюк

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія світової літератури та публіцистики. Від Середньовіччя до Просвітництва»,
що викладається в межах ОПП
першого освітньо-наукового рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика

Львів – 2020

СИЛАБУС КУРСУ
«Історія світової літератури та публіцистики. Від Середньовіччя до Просвітництва»
2020-2021 навчального року

Назва курсу	«Історія світової літератури та публіцистики. Від Середньовіччя до Просвітництва»
Адреса викладання курсу	Вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра зарубіжної преси та інформації
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, Спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі курсу	Мельник Андрій Петрович, кандидат наук із соціальних комунікацій, асистент кафедри зарубіжної преси та інформації
Контактна інформація викладачів	facebook. com/and.melnyk, andriy.melnyk12@gmail.com , Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 304
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються у день проведення лекцій/практичних занять та відповідно до графіка чергування на кафедрі. Також можливі он-лайн консультації через Messenger, E-mail та інші ресурси. Час он-лайн консультацій можна також узгодити у телефонному режимі або, написавши на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	svit-lit.blogspot.com
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Історія світової літератури та публіцистики» є базовою нормативною навчальною дисципліною циклу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін для спеціальності «Журналістика», що читається на 4 курсі у 7-8 семестрах, форма підсумкового контролю – іспит у другому семестрі. У першому семестрі лекційний курс включає висвітлення таких періодів розвитку світової літератури: Середньовіччя, Відродження, Бароко, Класицизм, Просвітництво. У другому семестрі висвітлюється літературний процес ХІХ-ХХ ст.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Історія світової літератури та публіцистики» є дисципліною зі спеціальності 061 - Журналістика для освітньої програми бакалавр журналістики, яка викладається у першому семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	<ul style="list-style-type: none"> • вивчення історії світової літератури та публіцистики в широкому контексті, розглядаючи кожне явище як складову загальнокультурного світового процесу; • сприяння розвитку мислення студента, набуття ним свідомості, яка могла б умістити століття, епохи, культури; • установлення зв'язку літератури та публіцистики з духовним розвитком суспільства й усвідомлення ролі літератури як могутнього засобу виховання;

	<ul style="list-style-type: none"> • формування навичок критичного аналізу світової літератури та публіцистики; • визначення основної проблематики, тематичних обширів та різноманіття художніх та публіцистичних напрямів літератур різних країн у різні періоди; • розкриття ідейно-естетичної специфіки літературного періоду, визначення основних художніх явищ; • розкриття ідейно-художньої своєрідності творчості найвидатніших представників літератури та публіцистики кожного періоду, ознайомлення студентів зі змістом і поетикою їх провідних творів; • прищеплення навичок самостійної роботи з літературно-критичними джерелами: статтями, монографіями, підручниками, енциклопедіями тощо; • розвиток навичок аналізу художніх та публіцистичних творів у єдності змісту та форми.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>IV-XVIII ст.</p> <p>I. Середньовіччя</p> <p>Святий Августин. Сповідь Саги про Кухуліна («Викрадення бика з Куальнге») Беовульф Пісня про Роланда Пісня про мого Сіда Пісня про нібелунгів Роман про Трістана та Ізольду П'єр Абеляр. Історія моїх страждань / Листування з Елоїзою Данте. Нове життя / Божественна комедія Сер Гавейн і Зелений Лицар Томас Мелорі. Смерть Артура Тома Кемпійський. Наслідування Христа Джефрі Чосер. Кентерберійські оповідки</p> <p>II. Відродження</p> <p>Франческо Петрарка. Канцоньєре / Моя тасмниця, або Книга бесід про зневагу до світу Джованні Бокаччо. Елегія мадонни Ф'яметти / Життя Данте / Декамерон Поджо Браччоліні. Фацетії Себастьян Брант. Корабель дурнів</p>

Еразм Роттердамський. Похвала глупоті / Скарга миру
Франсуа Рабле. Гаргантюа та Пантагрюель
Томас Мор. Утопія
Томмазо Кампанелла. Місто сонця
Мішель де Монтень. Проби
Вільям Шекспір.
Історичні хроніки (Генріх IV / Ричард III / Генріх V / Генріх VI та ін.)
Комедії (Багато галасу даремно / Буря / Сон літньої ночі / Венеціанський купець, Приборкання норавливої /
Дванадцята ніч та ін.)
Трагедії (Ромео і Джульєтта / Отелло / Макбет / Гамлет / Король Лір та ін.)
Сонети
Мігель де Сервантес. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі

III. Бароко і Класицизм

Гріммельсгаузен. Незвичайні пригоди Симпліція Симпліссимуса
Джон Мільтон. Втрачений рай
Джон Донн. Поезії / Звернення до Господа у час лихоліття / Поєдинок зі смертю
Роберт Бертон. Анатомія меланхолії
Томас Браун. Hydriotaphia, або поховання в урнах
Педро Кальдерон де ла Барка. Життя – це сон
П'єр Корнель. Сід
Жан Расін. Федра
Франсуа де Ларошфуко. Максими
Блез Паскаль. Думки про релігію
Джон Баньян. Шлях пілігрима
Мольєр. Тартюф / Мізантроп / Дон Жуан та ін.

IV. Просвітництво

Даніель Дефо. Робінзон Крузо / Моллі Флендерс / Памфлети
Джонатан Свіфт. Мандри Гуллівера / Скромна пропозиція / Памфлети
Генрі Філдінг. Пригоди Тома Джонса, знайди
Лоренс Стерн. Сентиментальна подорож Францією та Італією / Життя й думки Тристрама Шенді, джентельмена
Ален Рене Лесаж. Кульгавий біс

	<p>Вольтер. Кандід, або Оптимізм Дені Дідро. Черниця / Небіж Рамо / Жак-фаталіст Кребійон-син. Помилки серця і розуму Шодерло де Лакло. Небезпечні зв'язки Готхольд Ефраїм Лессінг. Емілія Галотті Йоган Вольфганг фон Гете. Страждання юного Вертера / Роки навчання Вільгельма Майстера / Фауст Фрідріх Шіллер. Розбійники / Підступність і кохання / Марія Стюарт</p>
Тривалість курсу	Курс складається з 45 год.
Обсяг курсу	16 год. лекційних занять 16 год. практичних занять та 13 год. самостійної роботи. Тижневе навантаження студента складає 2 год. аудиторних занять
Очікувані результати навчання	<p>Студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні етапи розвитку світової літератури та публіцистики; • особливості творчого шляху найвизначніших майстрів слова, їхній внесок у розвиток світової літератури і публіцистики; • принципи й методи аналізу художнього та публіцистичного тексту; • провідні тенденції розвитку світової літератури та публіцистики; • часові, просторові обрії та основні періоди розвитку літератури; • особливості образного мислення, притаманного різним періодам та їхні прояви у художніх і публіцистичних творах; • літературно-художній контекст минулого, що забезпечує входження у сучасне літературне життя. <p>Студенти повинні вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати художні та публіцистичні тексти як тексти культури; • творчо застосовувати набуті знання у власній журналістській практиці.
Ключові слова	Історія, література, публіцистика, Середньовіччя, Відродження, Бароко, Просвітництво
Формат курсу	Стаціонарне навчання
Теми	Див. СХЕМУ КУРСУ, додану до силабуса
Підсумковий контроль, форма	Підсумком курсу «Історія світової літератури та публіцистики» є іспит у другому семестрі, у першому семестрі жодна форма контролю не передбачена.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із загальних та журналістикознавчих дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату бакалавра
Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття, написання підсумкового есею на одну із запропонованих тем.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни вивчення курсу може потребувати використання проектора для демонстрації візуального матеріалу.

<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Іспит за 100-бальною системою у другому семестрі, у першому семестрі студенти набирають 25% від загальної кількості балів на основі оцінювання семінарських занять та написання підсумкового есею.</p> <p>Вимоги до есею:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійність; • авторський погляд; • запозичення і цитати мають бути оформлені як посилання згідно з правилами бібліографічного опису; • обсяг - довільний.
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Сповідь» святого Августина і світоглядні основи Середньовіччя 2. Героїчний епос Середньовіччя: від захисника роду до національного героя 3. Діалектика образу Рицаря: від несамовитого Роланда до комічного Дон Кіхота 4. Між ідеалом і ерессю: зображення кохання у куртуазній літературі 5. Трістан та Ізольда vs. Ромео й Джульєтта або кохання-пристрасть проти суспільства 6. Анекдот як виклик догмі: критичний і комічний аспекти літератури середньовічного міста 7. Інтерпретація кохання у «Новому житті» Данте та «Книзі пісень» Франческо Петрарки 8. «Божественна комедія» Данте як енциклопедія Середньовіччя і «перший подих» Відродження 9. З небес на землю: «Божественна комедія» Данте і «Декамерон» Бокаччо 10. Карнавальна стихія у романі Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель» 11. Мрія про щастя чи передбачення диктатури? «Утопія» Томаса Мора 12. Мудрець під маскою дурня: «Похвала глупоті» Еразма Роттердамського 13. Тема глупоти у літературі Відродження (С. Брант, Еразм, «Листи темних людей» та ін.) 14. Монтеневе ІМНО: роль авторського «Я» в «Пробах» Монтеня 15. Між ідеалізмом і фанатизмом. «Дон Кіхот» Сервантеса 16. «Юний друг і смуглява леді»: сонетарій Шекспіра 17. Пристрасть, що засліплює. Шекспірові «Ромео і Джульєтта» та «Отелло» 18. Сімейна драма як космічна катастрофа: «Гамлет» і «Король Лір» Шекспіра 19. Жадання влади та його наслідки. «Макбет» Шекспіра 20. Меланхолійний ідеаліст проти Рицаря Сумного Образу: порівняння постатей Гамлета і Дон Кіхота 21. Бароківі ідеї у п'єсі Кальдерона «Життя – це сон» і романі Гріммельсгаузена «Симпліссімумс» 22. «Paradise Lost» Джона Мільтона: барокова інтерпретація гріхопадіння

	<p>23. «Поєдинок зі смертю»: метафізичні ідеї у творчості Джона Донна</p> <p>24. Сатиричний сміх та бароковий світогляд у комедіях Мольєра</p> <p>25. «Робінзон Крузо» Дефо як уособлення просвітницького погляду на людину</p> <p>26. Сатирична складова у «Мандрах Гулівера» Свіфта</p> <p>27. «Постмодернізм» XVIII сторіччя: особливості роману Лоренса Стерна «Життя й думки Тристрама Шенді, джентельмена»</p> <p>28. Святість і спокуса. «Небезпечні зв'язки» Лакло</p> <p>29. «Страждання юного Вертера» Гете у контексті європейського сентименталізму</p> <p>30. «Фауст» Гете: як народна історія про чорнокнижника стала притчею про ціну пізнання</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу може бути надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ, АБО СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія світової літератури та публіцистики. Від Середньовіччя до Просвітництва»

3. Програма курсу «Історія світової літератури

(Середньовіччя – поч. XIX ст.)»

Змістовий модуль 1. Основні концептуальні засади літератури доби Середньовіччя і Відродження

Тема I. Література доби Середньовіччя

Література раннього Середньовіччя Клерикальна література

1. Перехід від античності до середньовіччя як світоглядна революція: від орієнтації на «природний космос» і «раціональний логос» до орієнтації на надприродного бога та ірраціональну віру.
2. Нова художня мова середньовічної культури: перехід від мімесиса (наслідування) до фантазії (вигадки).
3. Загальна характеристика літератури доби раннього середньовіччя. Періодизація.

4. Клерикальна література. Біблія і початок християнської літератури Заходу.
5. Примат моральних цінностей над естетичними у Новому Завіті і християнській літературі.
6. Новий тип позитивного героя: його богонатхненність, героїзм, мужність у відстоюванні духовних цінностей.
7. Нова художня мова християнської літератури.
8. Поняття про символічний образ і багаторівневий сенс християнських текстів.
9. Притча як конкретна форма символічного образу.
10. Орієнтація на душу людини як загальна особливість клерикальної літератури.
11. «Сповідь» Аврелія Августина як неперехідний за значенням зразок християнської літератури.
12. Середньовічна природа принципу самопізнання Аврелія Августина.
13. «Перевершити самого себе» - як основний лейтмотив концепції самопізнання.
14. Жанрове і тематичне розмаїття клерикальної літератури.

Тема II. Світська література раннього середньовіччя

1. Продовження традицій класичного античного періоду.
2. Боецій – найвидатніша постать в літературному житті раннього середньовіччя. Твір Боеція «Про розраду філософією».
3. Причини спаду у розвитку латинської писемності.
4. Період піднесення за часів Карла Великого. «Академія Карла Великого».
5. Латинські хроніки («Історія готів» (VI ст.), «Історія Франків» (VI ст.), «Церковна історія народу англів» (VIII ст.), «Історія датчан» (XII ст..)).

Тема III. Література народними мовами

1. Походження епосу західноєвропейського літературного регіону. Загальні поняття про епос архаїчний (додержавний) і про героїчний (державний). Міф і казка як джерела архаїчного епосу.
2. Кельтський епос. Саги – героїчні, фантастичні, уладського циклу. «Уладський цикл» як найдревніша частина ірландського епосу.
3. Героїчний епос середніх віків. Причини подібності героїчного епосу різних народів Західної Європи. Архаїчний епос та історичний переказ як основа героїчного епосу.
4. Германський народно-героїчний епос. «Пісня про Хільдербранда».
5. Давньоскандинавська література. Епічна творчість ісландців. «Старша Едда». Головні теми давньоскандинавської літератури.

Тема IV. Література зрілого середньовіччя

1. Хронологічні межі зрілого Середньовіччя. Основні суспільно-політичні події цього періоду.
2. Взаємопроникнення серйозного (трагічного) і смішного (комічного) як характеристика народного світогляду цієї доби.
3. Народна сміхова культура як вияв бунтарських настроїв народу.
4. Літературні жанри зрілого середньовіччя.
5. Французький героїчний епос. Історична основа і епічна поетика в «Пісні про Роланда», особливості епічної та художньої мови «Пісні».
6. Німецький героїчний епос. «Пісня про Нібелунгів». Народність поеми. Моральні проблеми і характер їх вирішення.
7. Іспанський героїчний епос. «Пісня про мого Сіда». Народність поеми. Епічний герой: національне і загальнолюдське в його образі.
8. Рицарський роман. Вияв вільної ініціативи і підкорення регламенту рицарської честі як основний конфлікт рицарського роману.
9. Ранні форми рицарського роману. Античний цикл. Романи про Олександра Македонського.
10. Рицарські романи бретонського циклу («Романи Короля Артура», «Романи круглого столу»).
11. Романи про «Трістана та Ізольду».
12. Німецький рицарський роман. Вольфрам фон Ейшенбах і його роман «Парцифаль».
13. Міська (бюргерська) література.
14. Лірика вагантів і проблема індивідуального авторства. Морально-естетичний ідеал лірики. Значення античної і народно-пісенної традиції для лірики вагантів.
15. Виникнення середньовічної драми і театру. Традиції, відродження драматургії.

Література доби Середньовіччя

1. Нова художня мова християнської літератури.
2. Жанрове і тематичне розмаїття клерикальної літератури.
3. Середньовічна природа принципу самопізнання Аврелія Августина.
4. Боегій – найвидатніша постать в літературному житті раннього середньовіччя. Твір Боегії «Про розраду філософією».
5. Загальні поняття про епос архаїчний (додержавний) і про героїчний (державний). Міф і казка як джерела архаїчного епосу.
6. Літературні жанри зрілого середньовіччя.
7. Народна сміхова культура як вияв бунтарських настроїв народу.

Список обов'язкової літератури

1. *Пісня про Хільденбранта*
2. *Беовульф*
3. *Ірландський епос. Ісландські саги*
4. *Пісня про Роланда*
5. *Пісня про Нібелунгів*
6. *Пісня про мого Сіда*

7. *Лірика трубадурів*
8. *Куртуазний роман і повість*
9. *Поезія Вагантів*
10. *Міська середньовічна література. Фабліо. Алегоричний епос. Драма*

Список літератури

1. *Стеблин-Каменский М. И. Мир саги. – Л.: Наука, 1971.*
2. *Стеблин-Каменский М. И. Миф. –Л.: Наука, 1976.*
3. *Хойслер А. Германский героический эпос и сказание о нибелунгах / Пер. с нем. / Вступ. Ст. и прим. В. М. Жирмунского. – М., 1960.*
4. *Менендес Пидаль Р. Избранные произведения: Испанская литература средних веков и эпохи Возрождения. – М., 1961. Штейн А. Л. История испанской литературы (средние века и Возрождение). –Л., 1969.*
5. *Иванов К. А. Трубадуры, труверы и миннезингеры. – СПб., 1901.*
6. *Мейлах М. Б. Трубадуры. – Л.: Наука, 1975.*
7. *Мейлах М. Б. Язык трубадуров. –Л.: Наука, 1975.*
8. *Михайлов А. Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. – М., 1976.*
9. *Михайлов А. Д. История легенды о Тристане и Изольде // Легенда о Тристане и Изольде. – М.: Наука, 1976. – С. 623 – 697.*
10. *Мелетинский Е. М. Средневековый роман: Вопросы типологии // Художественный язык средневековья [Сб.]. – М.: Наука, 1982.– С. 250–266.*
11. *Дюби Ж. Куртуазная любовь и перемены в положении женщины во Франции XII в. // Одиссей. Человек в истории. – М.: Наука, 1990.– С. 90 – 96.*
12. *Шиммарев В. Ф. К истории любовных теорий романского средневековья // Избранные статьи: Французская литература. – М.; Л.: Наука, 1965. – С. 191 – 270.*
13. *Ле Гофф Ж. С небес на землю (перемены в системе ценностных ориентаций на христианском Западе XII–XIII вв.) // Одиссей. Человек в истории. – М.: Наука, 1991. – С. 25 – 47.*
14. *Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры. – М.: Искусство, 1972.*

Тема V. Передвідродження. Данте

1. Формування нових тенденцій у західноєвропейській літературі.
2. Данте. Основні риси його особистості. Два періоди творчості: «флорентійський» і «роки вигнання».

3. Перші літературні твори: «Vita nova» («Нове життя») як шлях ліричного героя до просвітлення, очищення і відродження, поняття про «солодкий новий стиль»; морально-філософський трактат «Бенкет» - проблема пізнання і божественного одкровення; трактат «Про народну мову»; політичний трактат «Про монархію» - Августівська римська імперія як політичний ідеал Данте, суперечливість політичної теорії автора.
4. «Божественна комедія» як підсумок словесної художньої культури середньовіччя і як передвісниця літератури Відродження.
5. Поема Данте як ліричний епос. Філософська основа символіко-алегоричного методу Данте. Поняття про символ і алегорії, знак і образ. Багатозначність символіко-алегоричної художньої системи Данте. Розмаїті плани змісту поеми: морально-релігійний, історико-політичний, біографічний. Нова парадигма історії у творі. Моралістична символіка.
6. Структура «Пекла». Сенс і значення окремих образів: Франческа де Ріміні, граф Уголіно, Фаріната та ін. Архітектоніка «Чистилища», його морально-релігійний сенс. «Рай» і його структура.
7. І. Франко про творчість Данте.

Список обов'язкової літератури

Данте. Божественна комедія. Нове життя. Трактати

Список літератури

1. *Голенищев-Кутузов И. Н. Творчество Данте и мировая культура. – М., 1988.*
2. *Доброхотов А. Л. Данте Алигьери. – М., 1990.*
3. *История всемирной литературы: В 9 т. – Т.2.– М., 1984.*
4. *Санктис Ф. де. История итальянской литературы: В 2т. / Пер. с итал. – Т. 1. – М., 1963.*
5. *Франко І. Я. Данте Аліг'єрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір з його поезій. Дантова друга любов // Збір. Тв.: У 50т. – Т. 12. – К., 1978.*

Тема VI. Література доби Відродження

Італійське Відродження

1. Соціально-економічні та політичні передумови західноєвропейського відродження. Філософські основи ренесансного антропоцентризму.
2. Основні принципи Ренесансу: синтез і повнота життя, гармонія і пропорція. Хронологічні межі доби Відродження .
3. Основні етапи: раннє, високе і пізнє Відродження. Відродження в Італії.
4. Франческо Петрарка. Ренесансні риси особистості Петрарки. Індивідуалізм Петрарки і проблеми особистої свободи. Пафос самопізнання. Літературна спадщина Петрарки.
5. Латиномовні твори і їх жанрова палітра.
6. Поема «Африка». Античні мотиви у творчості Данте. Історико-біографічна книга «Про знаменитих людей».

7. «Канцоньєри». Історія створення. Картина світу в ліриці Петрарки. Новий діалог особистості зі світом. Прекрасне і загальнолюдське в Лаурі.
8. Громадянські мотиви книги. Канцона «Моя Італія».
9. Боккаччо. Творча спадщина. Боккаччо як творець новели класичного типу. Середньовічний анекдот, фабліо, шванк і новела Боккаччо (спільне та особливе). «Новеліно» і «Декамерон». Різноплановість новел «Декамерона», сюжетне коріння. Гуманізм Боккаччо.

Тема VII. Література доби Відродження у Франції

1. Першооснови ренесансної культури у Франції: виникнення гуртків гуманістів, відкриття типографій, просвітницька діяльність італійських гуманістів.
2. Творчість Франсуа Війона як передренесанс французької літератури. Поетична спадщина Війона: «Малий заповіт», «Великий заповіт». Пафос самопізнання і природа трагічного в ліриці Війона.
3. Категорія комічного в літературі Відродження. Творчість Франсуа Рабле. Історія створення «Гаргантюа і Пантагрюеля». Природа сміху Рабле. Художній світ Рабе у трактуванні М.Бахтіна. Карнавальна амбівалентність сміху.
4. Жанр і композиція «Гаргантюа і Пантагрюеля». Народні-поетичні джерела «Гаргантюа і Пантагрюеля». Гуманістична проблематика в книзі. Рабе як ренесансний мікрокосм.
5. Творчість «Плеяди» - прагнення повернути повагу до античності. Поезія Ронсара і питання про петраркізм у французькій поезії. Філософська лірика Ронсара.
6. Поетичний маніфест «Плеяди» як піднесення цінності авторської індивідуальності.

Тема VIII. Література доби Відродження у Німеччині та Нідерландах

1. Ідейні течії доби. Суспільно-політична і соціальна природа гострих протиріч в Німеччині XV ст. Роль папського Риму в житті німецьких князівств. Виникнення і розвиток реформаційного руху.ї
2. Гострий публіцистичний характер літератури доби. Провідна роль сатири. Віршована сатира Севастіана Бранта «Корабель дурнів» як найвизначніший твір раннього німецького Відродження. Традиції карнавального сміху в «Листах темних людей». «Народні книги».
3. Особливості німецького гуманізму. Відродження справжніх християнських цінностей.
4. Мартін Лютер як талановитий літератор. Переклад Біблії народною мовою, створення «протестантського хоралу».
5. Еразм Роттердамський (нідерландський вчений) як духовний наставник німецького гуманізму. Творча спадщина Еразма Роттердамського.
6. «Похвала глупоті» як своєрідна енциклопедія тогочасної дійсності.
7. Антивоєнний пафос «Домашніх бесід» Еразма Роттердамського.

Тема IX. Література доби Відродження в Англії

1. Суспільно-політичні процеси в Англії XV-XVI ст. Становлення абсолютизму. Передренесансні процеси в культурі Англії. «Кентерберійські оповідання» Джері Чосера. «Утопія» Томаса Мора як початок ренесансної літератури Англії.
2. Шекспір як людина і автор. «Шекспірівське питання». Творчий доробок і хронологія творів. Поетична творчість. Тема дружби і кохання в сонатному циклі.
3. Комедії Шекспіра. Особливості ранніх комедій («Приборкання непокірної», «Сон літньої ночі»). Своєрідність пізніх комедій («Венеційський купець», «Дванадцята ніч»). Трагічне в комедійному світі Шекспіра.
4. Шекспір- трагик. Особливості ранніх трагедій Шекспіра. «Ромео і Джульєтта»: система образів, основні проблеми, фінал. Структура шекспірівської трагедії. Трагедія «Гамлет» як початок вищого етапу шекспірівської трагедії. «Отелло», «Макбет», «Король Лір» - двоїста природа образів.

Тема X. Література доби Відродження в Іспанії

1. Особливості політичної ситуації в Іспанії XVI-XVII ст.. Абсолютизм і церква. Значення національної художньої традиції у формуванні ренесансної культури.
2. Причини популярності лицарського роману в Іспанії. Антична і національна традиції в іспанському пасторальному романі. Пасторальний роман Сервантеса «Галатея».
3. Життєвий і творчий шлях Сервантеса. Роман «Дон Кіхот» як роман нового типу. Характер пародії на лицарську літературу і лицарські інститути в перших розділах роману. Дон Кіхот – творець лицарських міфів. Піднесено-гуманна свідомість Дон Кіхота і народна мудрість Ранчо Панса.
4. Центральні образи роману «Дон Кіхот» Дон Кіхот і Санчо Панса: спільне і подібне, проблема сутності людини, внутрішній світ героїв.

Література доби Відродження

1. Формування нових тенденцій у західноєвропейській літературі. Творчість Данте.
2. Ренесансна література як новий діалог особистості зі світом (Петрарка Боккаччо, Рабле).
3. Еразм Роттердамський як духовний наставник німецького гуманізму.
4. Двоїста природа образів Вільяма Шекспіра.
5. Дон Кіхот і Санчо Панса: спільне і подібне, проблема сутності людини, внутрішній світ героїв.

Список обов'язкової літератури

1. *Петрарка. Сонети*
2. *Боккаччо. Декамерон.*
3. *Література німецького Відродження: Листи темних людей, Ульріх фон Гуттен. Діалоги.*
4. *Еразм Роттердамський. Похвала глупоті.*
5. *Рабле. Гаргантюа і Пантагрюель*
6. *Ронсар. Лірика.*
7. *Мор. Утопія.*
8. *Шекспір. Сонети. Одна історична хроніка (Генріх IV або Річард III). Одна комедія на вибір («Приборкання норавливої», «Сон літньої ночі»), «Венеціанський купець», «Дванадцята ніч»). Трагедії: Ромео і Джульєтта, Гамлет, Отелло, Король Лір, Макбет.*
9. *Сервантес. Дон Кіхот.*

Навчальна література

1. *Лосев А. Ф. Эстетика Возрождения. – М.: Искусство, 1978.*
2. *Санктис Ф. де. История итальянской литературы: В 2 т. – Т. 1. – М.: Прогресс, 1963.*
3. *Хлодовский Р. И. Франческо Петрарка. – М.: Наука, 1974.*
4. *Бранка В. Бокаччо средневековый. – М.: Прогресс, 1983.*
5. *Люблинская А. Д. Особенности культуры Возрождения и Реформации во Франции. // Культура эпохи Возрождения и Реформации [Сб.]. – Л.: Наука, 1971. – С. 170 – 178.*
6. *Бахтин М. М. Творчество Ф. Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. – М.: Худ. Лит., 1965.*
7. *Білецький О. І. Франсуа Рабле і його книга // Зібрання праць у 5 томах. – К., 1966. – Т. 5.*
8. *Хейзинга Й. Осень средневековья: Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в 14 и 15 веках во Франции и Нидерландах / Пер. с голл. – М.: Наука, 1988.*
9. *Шалагінов Б. Б. Німецька література X–XVII ст. // Вікно в світ. – К., 1999, № 1. – С. 8–22*
10. *Франко І. Передмови до п'єс В. Шекспіра: «Гамлет», «Приборкання непокірливої», «Макбет», «Юлій Цезар» // Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1981. – Т. 32.*
11. *Барг М. А. Шекспир и история. – М.: Наука, 1976.*
12. *Сервантесовские чтения: Сб. / Отв. Ред. Акад. Г. В. Степанов. – Л.: Наука, 1985*

Змістовий модуль 2. Основні концептуальні засади літератури ХУП – поч. ХІХ сторіччя

Тема ХІ. Література ХVІІ сторіччя.

Естетика і поетика літератури доби Бароко

1. Складність соціальних і духовних процесів у Західній Європі ХУІІ ст. Світоглядна революція як причина руйнації традиційних уявлень про Всесвіт, формування нової картини світу і нового розуміння людини.
2. Бароко. Світ у своїй складності, багатогранності виявів, безмежності і мінливості. Спроба примирення розуму і віри. Універсальність художнього мислення, космобачення як визначальна риса бароко. Тематичний. Сюжетний і психологічний динамізм барокової літератури.
3. Іспанський письменник доби бароко Франсіско де Кеведо-і Вільегас і його внесок у розвиток сатиричної літератури (памфлети «Сновидіння про смерть», «Сновидіння про пекло», «Світ ізсередина», «Сновидіння про Страшний Суд»), «метафізичної поезії» (сонет «Минущість життя»), крутійського роману («Історія життя пройдисвіта, на ймення Пабло, зразка волоцюг і дзеркала крутіїв»).
4. Німецький прозаїк Ганс Якоб Кристоф Гріммельсгаузен і його роман «Незвичайні пригоди Сімпліція Сімпліціссимуса».
5. Поема Джона Мільтона «Втрачений Рай» як дослідження людської природи і одвічного конфлікту між сліпою вірою і утвердженням власного «я». Образ автора в поемі. Поєднання традицій класицизму і бароко. Авторське трактування біблійних сюжетів.
6. Барокова лірика. «Метафізична школа» поезії Джона Донна. «Культистська» поезія іспанця Луїса де Гонгора-і-Арготе. Особливості «темного стилю».
7. Драма Кальдерона де ля Барка «Життя – це сон».

Тема ХІІ. Література доби Класицизму

1. Історико-культурні, філософські та естетичні передумови класицизму. Естетичні принципи класицизму. Жанри літератури класицизму (байка роман, сатири, діалоги, драматургія). Ієрархія жанрів. Азнаки класицистичних жанрів. Класицистичний образ (позитивний, негативний, схематичний, універсальний, раціональний). Основні положення трактату Н.Буало «Поетичне мистецтво». Правило трьох єдностей у драматургії (дія, місце, час).
2. Історичні умови виникнення класицизму у Франції. Доба Ришельє та Академії. Раціоналізм французького класицизму (вплив філософії Рене Декарта).
3. Класицистична трагедія. Драматургічна концепція мотивування вчинку (бароковий підхід). Особистісність проблеми вибору героя класицистичної драми. Драматичний конфлікт. Композиція. Розкриття характерів.
4. Класицистичні ознаки трагедії П'єра Корнеля. П'єси "першої манери" («Сід», «Горацій», «Цінна», «Смерть Помпея» та ін.), п'єси "другої манери" («Родогуна», «Нікомед» та ін.). «Сід». Критика драми Академією. Ідеал монарха і людини.
5. Жан Расін. Концепція трагічного та ідеї янсенізму. Нові конфлікти і образи в драматургії. Оди Расіна («Німфа Сіни», «Слава музам»). Трагедії Расіна («Олександр Великий», «Андромаха», «Британік» «Федра»).
6. Афористична література Франції ХУІІ ст... Творчість Франсуа де Ларошфуко.
7. Жан Батист Поклен (Мольєр) – майстер класицистичної комедії, творець жанру «високої комедії». Два періоди творчості. Мольєрівський комедійний конфлікт. Барокові риси Мольєрової комедії. «Міщанин-шляхтич», «Тартюф», «Мізантроп», «Дон Жуан».

Список обов'язкової літератури

1. Кеведо-і-Вільєгас. Памфлети
2. Гріммельсгаузен. Незвичайні пригоди Сімпліція Сімпліціссимуса
3. Мільтона. Втрачений Рай
4. Джон Донн. Поезії
5. Кальдерона де ла Барка. Життя – це сон
6. Корнель. Сід
7. Расін. Федра
8. Ларошфуко. Афоризми
9. Мольєр. Комедії (на вибір)

Список літератури

1. Наливайко Д. С. Искусство: направления, течения, стили. – К.: Мистецтво. – Кн. 1. – 1981. Кн. 2. – 1985.
2. Плавский З. И. Испанская литература XVII – середины XIX века. – М.: Высшая школа, 1978.
3. Виппер Ю. Б. Поэзия барокко и классицизма // Европейская поэзия XVII века. – М.: Художественная литература, 1977.
4. Голенищев-Кутузов И. Н. Романские литературы. Статьи и исследования. – М.: Наука. 1975 (Литература Испании и Италии Эпохи Барокко. С. 213–340).
5. Литературные манифесты французских классицистов / Под ред. Н. П. Козловой. – М.: МГУ, 1980.
6. Булгаков М. А. Жизнь господина де Мольера. – М., 1991.

Тема XIII. Література ХУІІІ сторіччя

1. Просвітництво ХУІІІ ст. як інтелектуальний рух за перегляд з позицій раціоналізму і сенсуалізму всіх основ життя людини у суспільстві: ідеологічних, релігійних, моральних, культурно-естетичних. Основні літературні напрямки просвітницької літератури.
2. Загальна характеристика англійського просвітництва. Роль Данієля Дефо у становленні англійського реалістичного роману. Робінзон – новий герой літератури. Культура і цивілізація з погляду робінзонади.
3. Жанрова і тематична своєрідність творчості Дж. Свіфта. Публіцистичність і злободенність памфлетів Свіфта („Битва книг”, „Казка бочки” та ін.).
4. Особливості творчого методу Генрі Філдінга: комедії, фарси, романи.
5. Література сентименталізму в Англії. Сентиментальність як пафос. Сентименталізм як творчий метод. Естетична програма Річардсона. Поети англійського сентименталізму (Роберт Бернс).

6. Література просвітницького раціоналізму у Франції. Загальна характеристика французького просвітництва. I-ий період французького Просвітництва (Монтеск'є: мистецькі та історичні трактати („Есе про смаки у творах природи і мистецтва”, „Роздуми про причини піднесення і занепаду римлян” та ін.)).
7. Жанрова і тематична палітра творчості Вольтера. Розвиток філософської повісті. Філософські трактати і художні твори Дідро („Досвід про живопис”, „Парадокс про актора” та ін.).
8. Література сентименталізму у Франції. Творчість Руссо: культ природи, культ бідності, критика культури, культ дитинства, культ індивідуальності („Про суспільний договір”, „Еміль, або про виховання” та ін.).
9. Своєрідність німецького Просвітництва.. Лессінг як теоретик літератури німецького Просвітництва. Життєвий, творчий шлях, естетичні погляди Ф.Шиллера.
10. Веймарська класика . Творчість Гете як завершальний етап німецького і європейського Просвітництва. Гете і європейський сентименталізм („Рибалка”, „Вільшаний король”). Вільний вибір себе як Людини у трагедії „Фауст”.

Література ХУІІ- поч. ХІХ ст.

1. Тематичний. Сюжетний і психологічний динамізм барокової літератури.
2. Іспанський письменник доби бароко Франсіско де Кеведо-і Вільгас і його внесок у розвиток сатиричної літератури.
3. Поема Джона Мільтона «Втрачений Рай”.
4. «Культистська” поезія іспанця Луїса де Гонгора-і-Арготе. Особливості «темного стилю”.
5. Естетичні принципи класицизму. Правило трьох єдностей у драматургії (дія, місце, час).
6. Жан Батист Поклен (Мольєр) – майстер класицистичної комедії, творець жанру «високої комедії”.
7. Основні літературні напрямки просвітницької літератури.

Список обов'язкової літератури

1. *Д. Дефо Робінзон Крузо*
2. *Свіфт Мандри Гулівера*
3. *Вольтер Кандід*
4. *Дідро Монархія*
5. *Руссо Юлія чи нова Елоїза*
6. *Гете Фауст*
7. *Міллер Розбійники, Підступність і кохання*

Список літератури

1. Урнов Д. М. Дефо. – М.: Молодая гвардия, 1990.
2. Шалагінов Б. Б. Кому відпиляти потилицю? Творчість Дж. Свіфта // Зарубіжна література, 1999, № 21.
3. Шалагінов Б.Б. «Усе – на краще в цьому найкращому зі світів»? (Творчість Вольтера) // Зарубіжна література, 2000, № 15.
4. Елистратова А. А. Английский роман эпохи Просвещения. – М.: Наука, 1966.
5. Шалагінов Б. Б. Німецька література XVIII ст. / Вікно в світ, 1999. – № 1. – С. 22–89.
6. Бахтин М. М. Роман воспитания и его значение в истории реализма // Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1979. – С. 188–236.
7. Шалагінов Б. Б. «Фауст» Й. В. Гете: Містерія. Міф. Утопія: До проблеми духовної сутності людини в німецькій літературі на рубежі 18–19 ст. – К.: Вежа, 2002.
8. Шалагінов Б. Б. Шлях Гете: Філософія, естетика, творчість. – Х.: Ранок, 2003.